

FINLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

Utgiven i Helsingfors den 30 juni 2021

614/2021

Lag om indelningen i välfärdsområden och landskap

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Landskapsindelning och välfärdsområden

Finland är indelat i landskap. Varje landskap ska omfatta minst två kommuner.

Finland är indelat i välfärdsområden. Bestämmelser om välfärdsområdenas självstyre finns i lagen om välfärdsområden (611/2021). Ett välfärdsområde utgörs av ett landskap. Inom området för landskapet Nyland kan det dock finnas flera än ett välfärdsområde, om det behövs på grund av områdets befolkningens mängd eller av någon annan motsvarande grundad anledning. Ett välfärdsområde ska bestå av ett enhetligt område som bildar en funktionell helhet.

En ändring, sammanslagning eller uppdelning av välfärdsområden ändrar den landskapsindelning som avses i 1 mom. på ett sätt som motsvarar ändringen av välfärdsområdet eller välfärdsområdena.

2 §

Ändring av välfärdsområden

Med *ändring av välfärdsområden* avses i denna lag sammanslagning av välfärdsområden och överföring av en kommun till ett landskap inom ett annat välfärdsområde.

Med *sammanslagning av välfärdsområden* avses en ändring av välfärdsområden, där

1) ett eller flera välfärdsområden upplöses och går samman med ett befintligt välfärdsområde,

2) välfärdsområden upplöses och slås samman genom inrättandet av ett nytt välfärdsområde, eller

3) ett välfärdsområde delas upp mellan två eller flera välfärdsområden så att det välfärdsområde som delas upp upplöses.

Välfärdsområden kan också ändras så att en kommun överförs från ett landskap till ett annat, varvid antalet välfärdsområden inte ändras (*överföring av en kommun*).

614/2021

3 §

Hur landskapsindelningen påverkar den statliga förvaltningen

Om inte något annat följer av särskilda skäl, ska de statliga myndigheternas verksamhetsområden grunda sig på den landskapsindelning som avses i 1 § 1 mom. så att ett verksamhetsområde utgörs av ett eller flera landskap eller, om verksamhetsområdet är mindre än ett landskap, så att verksamhetsområdet helt och hållet ligger inom ett och samma landskap.

4 §

Hur ändringar i kommunindelningen ska beaktas

Om en kommun upplöses till följd av en sammanslagning av kommuner i enlighet med kommunstrukturlagen (1698/2009), ska statsrådet i enlighet med 35 § i den lagen bestämma till vilket landskap den nya kommunen ska höra.

2 kap.

Ändring av välfärdsområden

5 §

Förutsättningar för ändring av välfärdsområden

Välfärdsområden kan ändras om de efter ändringen uppfyller villkoren i 1 § 2 mom. och ändringen förbättrar

1) välfärdsområdenas funktionella och ekonomiska förutsättningar att svara för att tjänster ordnas och produceras eller på annat sätt främjar välfärdsområdenas funktionsförmåga, eller

2) tjänsterna eller levnadsförhållandena för invånarna i välfärdsområdena.

Vid ändring av välfärdsområden ska i språkligt hänseende förenliga områden eftersträvas så att den finskspråkiga och den svenskspråkiga befolkningens rätt att erhålla tjänster på det egna språket tillgodoses enligt lika grunder.

6 §

Hur en ändring av välfärdsområden inleds

En framställning om ändring av välfärdsområden får göras av ett välfärdsområde som berörs av ändringen eller av en kommun som finns i ett område som berörs av ändringen. Framställningen ska lämnas till finansministeriet.

Finansministeriet kan inleda en ändring av välfärdsområden genom att bestämma att en utredning om ändring av välfärdsområden enligt 8 § ska genomföras.

När det gäller välfärdsområden som varit föremål för ett utvärderingsförfarande i ett välfärdsområde enligt 122 § i lagen om välfärdsområden, kan en utredning om ändring av välfärdsområden också inledas på förslag av den utvärderingsgrupp som avses i den paragrafen.

7 §

Innehållet i en framställning om ändring av välfärdsområden

En framställning om ändring av välfärdsområden som gjorts av ett välfärdsområde eller en kommun ska innehålla en motivering till varför välfärdsområdet behöver ändras och en redogörelse för hur de i 5 § föreskrivna förutsättningarna för en ändring uppfylls.

En gemensam framställning om sammanslagning av välfärdsområden som lämnas av flera välfärdsområden ska åtföljas av överensstämmande beslut om framställningen av de berörda välfärdsområdesfullmäktige och en tillhörande utredning om

- 1) hur och när ändringen av välfärdsområdena ska ske,
- 2) principerna för hur förvaltningen ordnas i det nya välfärdsområde som bildas genom sammanslagningen,
- 3) namnet på det nya välfärdsområdet och vid behov på det nya landskapet,
- 4) principerna för samordning av servicesystemen i de välfärdsområden som går samman,
- 5) de allmänna principerna för hur det nya välfärdsområdets ekonomi ska skötas,
- 6) hur invånarnas möjligheter att påverka och delta ska förverkligas i det nya välfärdsområdet.

Bestämmelser om beredningen av framställningar om ändring av välfärdsområden i samarbete med företrädare för personalen finns i lagen om samarbete mellan arbetsgivare och arbetstagar i kommuner och välfärdsområden (449/2007).

8 §

Förordnande av en utredning om ändring av välfärdsområdenas indelning

Finansministeriet kan bestämma att det ska genomföras en utredning om ändring av välfärdsområdenas indelning. För utredningen av områdesindelningen tillsätter ministeriet en eller flera områdesindelningsutredare, efter att ha hört de berörda välfärdsområdena och kommuner som föreslås bli överförda.

Det kan bestämmas att en utredning om ändring av välfärdsområdenas indelning ska genomföras

- 1) på initiativ av finansministeriet,
- 2) på framställning av ett välfärdsområde eller en kommun,
- 3) om minst 20 procent av de röstberättigade invånarna i ett välfärdsområde gör en framställning om att en sådan utredning av områdesindelningen ska genomföras,
- 4) på framställning av den utvärderingsgrupp som avses i 122 § i lagen om välfärdsområden.

9 §

Genomförande av en utredning om ändring av välfärdsområdenas indelning

Välfärdsområdena ska delta i beredningen av en utredning om ändring av välfärdsområdenas indelning och beredningen av ett förslag av en områdesindelningsutredare enligt 8 § 1 mom. Områdesindelningsutredaren ska utarbeta ett förslag till ändring av välfärdsområden samt ett förslag till tillhörande utredning enligt 7 § 2 mom. om sammanslagning av välfärdsområden eller till ekonomisk uppgörelse enligt 19 § mellan välfärdsområden i anknytning till överföringen av en kommun.

Om områdesindelningsutredaren på grundval av utredningen anser att det behövs en ändring av välfärdsområden, ska utredaren lägga fram ett förslag till sådan ändring för välfärdsområdesfullmäktige i de välfärdsområden och fullmäktige i den kommun som berörs av ändringen. Förslaget ska behandlas av välfärdsområdesfullmäktige i de berörda välfärdsområdena och fullmäktige i den berörda kommunen.

Områdesindelningsutredaren ska ge in sitt förslag till ändring av välfärdsområden till finansministeriet och till förslaget foga de utlåtanden som välfärdsområdesfullmäktige i de välfärdsområden och fullmäktige i den kommun som berörs av ändringen har gett om områdesindelningsutredarens förslag.

Områdesindelningsutredaren kan anställas i tjänsteförhållande. På en områdesindelningsutredare som inte är anställd i tjänsteförhållande tillämpas bestämmelserna om

straffrättsligt tjänsteansvar och bestämmelserna i skadeståndslagen (412/1974) om offentligt samfunds och tjänstemans skadeståndsansvar när utredaren sköter uppgifter enligt denna lag. Den som blir förordnad till uppgiften ska ha tillräcklig sakkunskap och erfarenhet för att ha hand om uppgiften. Områdesindelingsutredaren har trots sekretessbestämmelserna rätt att av myndigheterna få för sitt uppdrag nödvändiga uppgifter om förvaltningen och ekonomin i välfärdsområdena och de sammanslutningar som hör till välfärdsområdeskoncernen samt annan hjälp.

Kostnaderna för genomförandet av utredningen om områdesindelningen betalas av statens medel.

10 §

Förutsättningar för beslutsfattande

Statsrådet beslutar efter föredragning från finansministeriet om ändring av välfärdsområden. Beslutet kan fattas om de i 5 § avsedda förutsättningarna för ändring av välfärdsområden är uppfyllda.

Ett beslut om sammanslagning av välfärdsområden kräver också att sammanslagningen bygger på en gemensam framställning från de välfärdsområden som går samman eller på ett sådant förslag från en områdesindelingsutredare som har godkänts av välfärdsområdesfullmäktige i de välfärdsområden som går samman. Beslut om sammanslagning av välfärdsområden som varit föremål för ett utvärderingsförfarande för välfärdsområden kan fattas på områdesindelingsutredarens framställning trots motstånd från välfärdsområdesfullmäktige. Bestämmelser om förutsättningarna för ett utvärderingsförfarande finns i 123 § i lagen om välfärdsområden och i 27 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021).

När finansministeriet bereder ett beslut om ändring av välfärdsområden ska det höra de välfärdsområden och kommuner som berörs av ändringen och även utreda hur ändringen påverkar de statliga myndigheternas geografiska verksamhetsområden och de regionindelningar som tillämpas i Europeiska unionens verksamhet. Om avsikten är att i samband med sammanslagningen av välfärdsområdena ge det nya välfärdsområdet ett namn som inte tidigare har varit namnet på något välfärdsområde, ska utlåtande om namnet inhämtas hos Institutet för de inhemska språken innan beslut fattas om sammanslagning av välfärdsområdena.

11 §

Beslut om ändring av välfärdsområden

Beslut om ändring av välfärdsområden ska fattas före utgången av juni månad året före det år då ändringen träder i kraft. Om det förrättas välfärdsområdesval under året före det år då en ändring av välfärdsområden träder i kraft, ska beslutet om ändring fattas före utgången av året före valåret. Samtidigt fattas beslut om en sådan ändring av landskapsindelningen enligt 1 § 1 mom. som motsvarar ändringen av välfärdsområdena.

Det ska bestämmas att en ändring av välfärdsområden träder i kraft vid ingången av ett kalenderår. Om en ändring i landskapsindelningen gäller överföring av en kommun ska det bestämmas att ändringen träder i kraft vid ingången av det kalenderår som följer på det år under vilket det följande välfärdsområdesvalet förrättas.

Beslut om ändring av välfärdsområden och om ändring i landskapsindelningen ska publiceras i Finlands författningssamling och sändas för offentliggörande i de välfärdsområden som berörs av ändringen på det sätt som välfärdsområdenas tillkännagivanden offentliggörs i välfärdsområdena. Beslut om att avslå en ändring av välfärdsområden och en ändring i landskapsindelningen ska separat delges den som gjort framställningen.

Bildande av välfärdsområdesförvaltningen

12 §

Bildande av välfärdsområdesfullmäktige under valperioden

Efter att statsrådet har fattat beslut om sammanslagning av välfärdsområden ska välfärdsområdesfullmäktige i de välfärdsområden som går samman inom sig välja ledamöter och ersättare till välfärdsområdesfullmäktige i det nya välfärdsområdet för en mandattid som sträcker sig fram till slutet av välfärdsområdesvalperioden.

Antalet ledamöter som väljs till välfärdsområdesfullmäktige i det nya välfärdsområdet ska motsvara det minimiantal som föreskrivs i 24 § i lagen om välfärdsområden och som bestäms utifrån invånarantalet. Det antal ledamöter som väljs från varje välfärdsområde som går samman ska stå i proportion till välfärdsområdets invånarantal. När ledamöterna väljs ska andelen röster för de grupper som är representerade i välfärdsområdesfullmäktige motsvara den andel röster som de olika grupper som är representerade i välfärdsområdesfullmäktige i de välfärdsområden som går samman har fått inom det nya välfärdsområdet vid välfärdsområdesvalet med iakttagande av proportionalitetsprincipen enligt vallagen (714/1998).

13 §

Välfärdsområdesstyrelsen i ett nytt välfärdsområde

Ett enligt 12 § bildat välfärdsområdesfullmäktige i ett nytt välfärdsområde ska vid sitt första sammanträde välja ledamöter och ersättare till välfärdsområdesstyrelsen för det nya välfärdsområdet. Välfärdsområdesstyrelserna i de välfärdsområden som går samman ska gemensamt sammankalla det första fullmäktigesammanträdet i det nya välfärdsområdet och svara för beredningen inför sammanträdet.

Välfärdsområdesstyrelsen i det nya välfärdsområdet ska sköta beredningen av hur det nya välfärdsområdets verksamhet och förvaltning ska organiseras. Välfärdsområdesstyrelsens mandattid börjar genast efter det att styrelsen har valts.

För det nya välfärdsområdets välfärdsområdesstyrelse gäller i övrigt det som föreskrivs om välfärdsområdesstyrelsen.

14 §

Beaktande av en ändring av välfärdsområden vid val

Om välfärdsområdesval förrättas året före det år då en ändring av välfärdsområden träder i kraft, ska valet i de välfärdsområden som berörs av ändringen förrättas i enlighet med de nya välfärdsområdena.

När välfärdsområden går samman vid en tidpunkt som avses i 1 mom. ska en valnämnd för välfärdsområdesval som är sammansatt av de berörda välfärdsområdenas välfärdsområdesvalnämnder, från ingången av valåret fungera som välfärdsområdesvalnämnd enligt 12 a § i vallagen. Som ordförande för den välfärdsområdesvalnämnden fungerar då ordföranden för välfärdsområdesvalnämnden i det största av de välfärdsområden som går samman. På en sådan välfärdsområdesvalnämnds arbete tillämpas 12 b § i vallagen.

Om en ändring av välfärdsområden där ett välfärdsområde delas mellan två eller flera andra välfärdsområden så att välfärdsområdet upplöses eller där en kommun överförs från ett landskap till ett annat träder i kraft vid en tidpunkt som avses i 1 mom., ska välfärdsområdesfullmäktige i det mottagande välfärdsområdet, utöver de ledamöter som enligt 12 a § i vallagen hör till välfärdsområdets valnämnd för välfärdsområdesval, välja ytterli-

gare en eller flera ledamöter eller ersättare, om förhållandet mellan invånarantalet i den del av välfärdsområdet eller den kommun som överförs och välfärdsområdets invånarantal förutsätter det.

15 §

Mandattiden för andra förtroendevalda och inledandet av tjänsteinnehavarnas tjänsteutövning

Vid sammanslagning av välfärdsområden upphör uppdragen för de förtroendevalda i de berörda välfärdsområdena när ändringen av välfärdsområden träder i kraft.

Förtroendevalda och tjänsteinnehavare i det nya välfärdsområdet börjar sköta sina uppdrag vid den tidpunkt som det nya välfärdsområdesfullmäktige bestämmer, dock senast när ändringen av välfärdsområden träder i kraft.

Det nya välfärdsområdets revisionsnämnd och revisorer granskar, på det sätt som föreskrivs i 14 kap. i lagen om välfärdsområden, utifrån beredning som gjorts av revisionsnämnderna och revisorerna i de välfärdsområden som går samman, förvaltningen och ekonomin i de välfärdsområdena för det år som föregick ikraftträdandet av ändringen av välfärdsområden. Granskningen ska också gälla beredningen av ändringen av välfärdsområden.

4 kap.

Konsekvenser av en ändring av välfärdsområden

16 §

Personalens ställning

En ändring av välfärdsområden som leder till att de anställda får en ny arbetsgivare ska betraktas som överlåtelse av rörelse.

17 §

Övergång av egendom och skulder vid upplösning av välfärdsområden

Vid sammanslagning av välfärdsområden övergår rättigheterna, tillstånden, egendomen, skulderna och förpliktelserna för ett välfärdsområde som upplöses till det nya välfärdsområdet.

18 §

Behörigheten för myndigheter i välfärdsområden som upplöses

Efter att statsrådet har fattat beslut om sammanslagning av välfärdsområden får myndigheterna i ett välfärdsområde som upplöses inte besluta i ärenden som skulle ha betydande verkningar som är bindande för det nya välfärdsområdet, förutom när det gäller beslutsfattande som inte kan skjutas upp på grund av ärendets brådskande natur.

19 §

Verkställande av ekonomisk uppgörelse

Om en kommun överförs från ett landskap till ett annat ska de berörda välfärdsområdena verkställa en ekonomisk uppgörelse i fråga om välfärdsområdenas egendom på det område som ändringen gäller, om inte detta med hänsyn till ändringens ringa verkningar eller av någon annan anledning ska anses onödigt.

Sådan arrenderätt eller annan nyttjanderätt till fast egendom och sådan lös egendom med fast anknytning till den fasta egendomen som uteslutande eller huvudsakligen tjänar ordnandet av välfärdsområdets service för dem som bor på den berörda kommunens område ska övergå till det välfärdsområde som området överförs till.

Det mottagande välfärdsområdet ska ersätta det välfärdsområde som överlåter området för sådan egendom som avses i 2 mom. Välfärdsområdena ska avtala om hur de förpliktelser och ekonomiska konsekvenser som ändringen medför för välfärdsområdena beaktas i ersättningsbeloppet.

Annan egendom samt tillgångarna och skulderna för ett välfärdsområde som berörs av ändringen övergår till ett annat välfärdsområde endast om välfärdsområdena kommer överens om detta.

Fördelningen av egendom samt av skulder och förpliktelser mellan de välfärdsområden som berörs av ändringen får inte äventyra borgenärernas eller andra rättsinnehavares ställning. Om någon annan än staten är borgenär eller rättsinnehavare får ansvaret för förbindelsen inte överföras på ett annat välfärdsområde utan samtycke från rättsinnehavaren i fråga.

5 kap.

Särskilda bestämmelser

20 §

Ändringssökande

Ett beslut av statsrådet som gäller ändring av välfärdsområden, ändring av landskapsindelningen, avslag på en framställning om ändring av välfärdsområden eller avslag på en framställning om ändring av landskapsindelningen får överklagas genom besvär av de välfärdsområden som berörs av ändringen och av medlemmar av sådana välfärdsområden.

Bestämmelser om sökande av ändring hos högsta förvaltningsdomstolen finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019). Besvären ska behandlas skyndsamt hos högsta förvaltningsdomstolen.

Ett beslut av statsrådet som gäller ändring av välfärdsområden får verkställas innan det har vunnit laga kraft. Beslutet får dock inte börja verkställas om högsta förvaltningsdomstolen förbjuder verkställigheten.

Ändring i beslut som välfärdsområden har fattat med stöd av denna lag får sökas på det sätt som föreskrivs i lagen om välfärdsområden.

21 §

Särskild rätt att söka ändring i beslut av en välfärdsområdesmyndighet

I beslut som en välfärdsområdesmyndighet har fattat efter att ett beslut av statsrådet om ändring av välfärdsområden har meddelats men innan ändringen har trätt i kraft, får ändring sökas på det sätt som anges i lagen om välfärdsområden också på den grunden att beslutet strider mot grunderna för ändring av välfärdsområden eller mot 18 §.

Också den i 13 § avsedda välfärdsområdesstyrelsen för det nya välfärdsområdet har rätt att söka ändring.

22 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2021.

Genom denna lag upphävs lagen om landskapsindelning (1159/1997).

614/2021

Lagen om landskapsindelning och landskapsindelning som det beslutats om med stöd av den tillämpas till utgången av 2022, om inte något annat föreskrivs separat genom lag.

Bestämmelser om välfärdsområdenas namn och områden samt landskapsindelningen vid ikraftträdandet av denna lag finns i lagen om genomförande av reformen av social- och hälsovården och räddningsväsendet och om införande av den lagstiftning som gäller reformen (616/2021).

På besvär som har anförts över beslut som har meddelats före ikraftträdandet av denna lag och på behandlingen av ett sådant ärende med anledning av besvär hos en högre besvärsmyndighet tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Nådendal den 29 juni 2021

Republikens President

Sauli Niinistö

Familje- och omsorgsminister Krista Kiuru